

zaaknummer 2014W1354

22 maart 2016

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. T.W.H.M. Weller, advocaat te Eindhoven,

tegen:

wijlen **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van de Priesters van het Heilig Hart van Jezus.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 20 mei 2015. Op 26 augustus 2015 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van mr. R.P. Baetens, advocaat te Tilburg.

Op 26 januari 2016 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn echtgenote mevrouw [naam]. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Weller, voornoemd. Mr. Baetens is verschenen namens de Provinciaal Overste van de Congregatie van de Priesters van het Heilig Hart van Jezus.

Tijdens de behandeling van de klacht is namens de Congregatie ook pater [naam], provinciaal Overste van de Congregatie van de Priesters van het Heilig Hart van Jezus, verschenen. Vanwege een misverstand heeft hij het begin van de behandeling gemist.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager komt uit een gezin met drie kinderen. Klager was het middelste kind. De oudste broer van klager werd al op jonge leeftijd bij zijn opa en oma ondergebracht. Toen klager vijf jaar oud was, werd zijn jongere broer geboren. Kort na de geboorte van zijn broer werd klager geplaatst op een internaat in [plaats]. Vervolgens is klager vaak overgeplaatst. Klager heeft tijdens zijn lagere schooltijd in dertien verschillende klassen op diverse scholen gezeten.

Klager heeft van [dag] [maand] 1974 tot [dag] [maand] 1976 op het internaat [naam] in [plaats]gewoond. Klager kwam naar [plaats]om daar de LTS te volgen. Er heerste veel geweld op het internaat. Toen klager op [internaat]kwam, zat hij in een paviljoen dat buiten het hoofdgebouw lag. Toen klager in bak 9 zat begon het seksueel misbruik. Aangeklaagde werkte als schoenmaker op het internaat.

In de tijd dat klager op [internaat] kwam was het in de mode om zogenoemde klikkers (metalen plaatjes) onder je hakken te zetten. Aangeklaagde wilde die klikkers wel onder je schoen zetten. Klager ging hiervoor naar de schoenmakerij. Het was daar een oude zool. Naast de schoenmakerij bevond zich een kamertje/hok. Klager werd onbewust hierheen gedreven door aangeklaagde. Daar werd klager tegen een apparaat gedrukt. Aangeklaagde was bijzonder sterk voor iemand van zijn leeftijd, in de ogen van klager.

Als klager tegen het apparaat gedrukt stond werd hij aanvankelijk over de kleding heen betast. Later ging het misbruik verder en begon aangeklaagde klager af te trekken en oraal te bevredigen. Ook werd klager gepenetreerd door aangeklaagde. Klager weet niet meer of dit met de vinger of de penis was.

Klager houdt van oude gebouwen. Aangeklaagde was hiervan op de hoogte. Het internaat leek op een kasteel. Op een middag dat klager niet naar school hoefde, bood aangeklaagde aan om klager de cachotten op het internaat te laten zien. Klager vond dat erg interessant. Op een gegeven moment stonden ze in een cachot. Aangeklaagde zei toen, dat als de deur dicht zou gaan, niemand klager meer zou vinden. Klager schrok daar erg van. Op een gegeven moment werd klager van achteren vastgepakt door aangeklaagde. Klager kon zichzelf niet bevrijden. Klager werd voorover gedrukt door aangeklaagde. Na enige tijd had aangeklaagde de broek van klager losgemaakt en voelde klager enorm veel pijn van achteren. Dit heeft zich eenmaal voorgedaan.

Wat er in de schoenmakerij gebeurde was bekend onder de jongens. Het was bijna normaal en er werd wat lacherig over gedaan.

Achteraf realiseerde klager zich dat aangeklaagde veel lef moet hebben gehad. De deur van de schoenmakerij stond namelijk gewoon open. Later realiseerde klager zich dat aangeklaagde vanuit het kamertje ook zicht had op een klein pleintje en dat hij dus eventuele bezoekers wel had kunnen zien aankomen.

Het seksueel misbruik heeft ongeveer anderhalf jaar geduurd. Het begon heel geleidelijk. In het begin leek het klager niet te deren. Maar nadat klager in het cachot was misbruikt, heeft hij heel, heel lang gedoucht. Zo lang dat er na verloop van tijd een leider kwam vragen of het wel goed met hem ging. Na het gebeuren in het cachot realiseerde klager zich dat hij er erg veel last van had. Hij ging daarom minder naar aangeklaagde toe.

Klager ging gewoonlijk wekelijks naar aangeklaagde toe. Klager vond het prettig om bij aangeklaagde langs te gaan, omdat aangeklaagde aandacht had voor klager. Het seksueel misbruik ging niet iedere keer zo ver. Aangeklaagde betastte klager wel iedere keer, maar niet altijd tot onder de kleding. Ongeveer één op de drie keer ging het seksueel misbruik verder dan betasten over de kleding.

Toen klager op een dag op het internaat terug kwam om te eten vroeg hij aan één van de groepsleidsters wat de straf was als je wegliep. Zij zei dat er geen straf op stond. Klager besloot toen om weg te lopen. Toen hij thuis kwam heeft hij gezegd dat hij niet meer terug

wilde. Klager heeft toen een baantje gezocht en heeft een half jaar thuis gewoond, daarna is hij op zichzelf gaan wonen.

2.2. Op enig moment heeft klager via het arbeidsbureau een cursus gevolgd. Hij heeft uiteindelijk bij [organisatie] een baan gekregen als [functie]. Klager heeft daar een aantal jaar gewerkt, maar is in 2007 ontslagen. Hierdoor voelde hij zich depressief en suïcidaal. Sinds die tijd is klager arbeidsongeschikt, gebruikt hij redelijk zware medicijnen en bezoekt hij regelmatig een psychiater. Hoewel hij al langer bij deze psychiater loopt, heeft klager hem pas in 2011 gedeeltelijk over het seksueel misbruik verteld.

Nadat het misbruik in de katholieke kerk in de openbaarheid kwam, is het verleden van klager steeds meer naar boven gekomen.

Klager is tweemaal getrouwd geweest. Uit zijn eerste huwelijk heeft hij twee kinderen.

Klager wil niets meer met de kerk te maken hebben. Zijn echtgenote hecht wel aan het geloof. Dit botst en geeft de nodige spanningen.

2.3. Klager hoopt met het voeren van de Klachtenprocedure op een oprechte en werkelijke erkenning van hetgeen hem is aangedaan. Daarnaast hoopt klager dat hij door een gegrond verklaarde klacht mogelijk wat van zijn zelfrespect terug vindt. Hij hoopt dat een gegrondverklaring van zijn klacht hem helpt om dit deel van zijn verleden af te kunnen sluiten. Daarnaast is het doel van de Klachtenprocedure het verkrijgen van een financiële genoegdoening voor hetgeen klager is aangedaan.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. Mr. Baetens betoogt dat er tot 2011 geen algemeen steunbewijs voorhanden was tegen aangeklaagde. Inmiddels is er meer dan voldoende algemeen steunbewijs tegen aangeklaagde. Het steunbewijs ziet echter niet op anale verkrachting zoals klager in zijn klaagschrift stelt. De echtgenote van klager heeft immers pas twee jaar geleden gehoord van de anale penetratie. Voor het overige wordt er niet getwijfeld aan het feit dat klager door aangeklaagde seksueel is misbruikt, echter het specifieke steunbewijs is wat mr. Baetens betreft niet voldoende aanwezig.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer veertig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

De Klachtencommissie acht aannemelijk dat klager gedurende anderhalf tot twee jaar door aangeklaagde is misbruikt. Waarbij het misbruik aanvankelijk bestond uit het wekelijks tegen klager aanrijden en betasten van klager over en onder diens kleding heen. Na verloop van tijd ging het misbruik verder. Klager en aangeklaagde betastten over en weer elkaars geslachtsdelen, waarbij zij elkaar aftrokken dan wel oraal bevredigden. Ook penetreerde aangeklaagde klager met zijn vinger. Dit seksueel misbruik vond ongeveer eens in de drie weken plaats, waarbij overigens niet iedere keer al deze vormen van seksueel misbruik plaatsvonden.

Eénmaal is klager met de penis anaal gepenetreerd door aangeklaagde.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door de gegrondverklarde klachten bekend onder 2010T063, 2010T243, 2011T272 en 2012T944(3). Uit meerdere van deze klachten blijkt dat aangeklaagde telkens op soortgelijke wijze te werk ging bij het seksueel misbruik van de verschillende klagers.

Voorts blijkt uit de brief van psychiater [naam] dat klager reeds sinds 2005 onder behandeling is. De psychiater kent klager als een eerlijke en integere man. Daarnaast is klager ook een erg gesloten man, die pas voor het eerst in 2009 heeft gesproken over het seksueel misbruik.

Tenslotte hecht de Klachtencommissie grote waarde aan de verklaring van de echtgenote van klager. Zij stelt dat zij al vijfentwintig jaar bezig is om klager zijn verhaal te laten doen over het seksueel misbruik dat hem is overkomen. Haar verklaring ter zitting dat klager haar ongeveer twee jaar geleden, toen hij aangeschoten was, heeft verteld dat “die vent me ook vanachter heeft genomen” in combinatie met de verklaring dat klager een paar ogen op zijn billen heeft laten tatoeëren, sterken de Klachtencommissie in haar overtuiging dat klager anaal is gepenetreerd door aangeklaagde met zijn penis.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas veertien jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuyging van de zijde van de Congregatie kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Provinciaal Overste van de Congregatie van de Priesters van het Heilig Hart van Jezus de klacht gegrond te verklaren en te doen wat in zijn macht ligt om het leed van klager te verzachten.

Dit advies is vastgesteld op 22 maart 2016 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, zr. J.G.M. Verwijs, O. Praem. en mr. F.A.A. Duynstee, leden, bijgestaan door mr. M. Braspenning-Groeneveld, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies heeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.